

Zas Latweefchu draugs.

1842. 5 Novbr.

45ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Rihges. 2trâ Novbr. muhsu leels tilts tilke isahrdihts un pahrzelts fawâ seemas weetâ.

Is Berlihes. (29 Okt.) Preefsch pahri deenahm tur kahdâ nammâ atradde diwus zilwekus, weenu no 72, ohtru no 66 gaddeem, kas abbi fawâ mahjâ gulleja bes wallodas un bes jehja. Bija tur patt istabâ flapjas masgatas drehbes iskahrtas, kadeht zitti zilweki dohmaja: laikam wezzi buhschoht apgihbuschi no drehbju twaikeem. Isnesse schahs ahra, tok muhsu firmi ne ween palikke til patt wahji, kâ bijuschi, bet wiffi laudis, kas bija nahkuschi palihgâ, arri sahze fuhdseht, ka winneem pascheem galwa reibstoht un ne effoht labbi ap firds. Nu til atwedde dokteri, un tas tublin isfazzija, ka wiffa schi nelaimi nahfoht zaur ohgtu twaikeem is krahsna, ko pahragri effoht aistaisjuschi. Pahri stundas dokters puhlejahs welti; bet us reis, winnam uu wisseem zitteem zilwekem par leelu preeku, abbi wezzi atdarrija azzis un taggad jau til tahk, kas drihs buhs atspirguschchi.

Zuwu pee schahs Lehniina pilssehtas irr dsirnawas, tur meldera puisis kahdâ deenâ sahze darbotees, to afminu iszelt no weetas, jo waijadseja to uskalt. Winnam dsirnawas dselse, kas 6 pohdus smagga, ar wirwi bija ja-welk us augschu, bet schi pahrtrohke, un dselse puischam til nelaimigi kritte us pakausi, ka us weetas fawu garru islaide.

Atstahje gta Oktober tur weena mahte, kas kahda namma treschâ tahschê dsihwoja, fawus trihs behrnus weenus paschus mahjâs. Zas wezzakajs behrnus, puisis no puffzettorta gadda, pa to starnu atwehre lohgu, islohziyahs ar kruhtim us ahru, un nokritte us apbruggetu eelu; falausija kreifu guschu un sew arri til nelaimigi fapitte galwu, ka dsihwotajs gan wairs ne buhs.

Is Breslawas, Pruhfchu semmê. Tur 17ta Oktober rihta agrumâ arri eelsch kasermes atradde 6 saldatus gullam no gihbuschus no krahsna twaikeem. Peez no winneem gulleja weenâ istabâ, festajs tal kambari blakam. Puhleja winnus lihds pat wakkaram, kamehr isdewahs tohs peej pa wiffam usmohdinahk. Til festajs ne atdsihwoja.

Is Estreikeru semmes. Weens Sprantschu wihrs ne fenn tur no-flihke esarâ. Ar geuhtrahm mohkahm isdabbuja lihki ahra, un katrs wehleja, lai scho wihru glabbajohk draudses kapsehtâ ar to tur eerastu gohdu. Bet schi

draudse bija Rattoku, un winnas mahjitaji dabbuta sannaht, ka tas sweschs Sprantfchu wihrs effoht turrejees pee Luttera tizzibas; tapeh; ne lahwe winnu glabbahst us kapsehtu, bet lifke winnu eerakt ahrs=fehca.

Is Sprantfchu semmes. 19ta Septbr. ne tabt no Karpantra-pilsfeh-tas pehrkona laika sibbens til brihnischli irr spehris, ka gan wehrte, to stahstih. Gespehre nammâ, kas weentukâ weeta stahweja ta zekka mallâ, kas eet us Arwinon-pilsfehcu. Saspehre seewu, kas gultâ gulleja, bet to behrninu ne aistikke, kas winnai rohkâs. No gultas spehrah; zaur schkappi, tur israudams zitteem buddeleem Korles un sadraggadams tahs dahgas leetas, bet tahs prosta-kas astahdams weffelas. Weenam lohgam isfite wiffas glahses, norahwe gardihnes no gultas un tahs nomette ta isfista lohga preekschâ. To leelu rinkî, kam tahs gardihnes bija wilktas zaur, sibbens ne aistikke wis. Rahdâ putnina sprahstâ mette bairibas kastiti pee semmes un safitte uhdens glahsiti, bet putni-nu paschu arri ne aistikke.

G r a h m a t a s,

ko Jahnis Ohsolinsch un winna zeenigs mahjitajs weens ohteram laiduschî par
to leelu sinnaschanu,
f â b u h s b e h r n u s a u d s e h t.

Weenpazmita grahmata.

Jahnam atkal jaunâs behdas.

To pateizibu, kas Zums, zeenigs mahjitajs, no man nahkâhs par Zuhfu sweh-tahm mahjibahm, to Zums doht jau nespehju, bet to, ko Zuh; no man gribbat, lai peh; Zuhfu mahjibahm daru, to Zums dohdoh; dohmû un man swehci augli par to atdohdahs, jo ar mannu Mikkeliti eet, gohds Deewam, labbi. Ketti kahdu reis, fur winsch wehl nemmahs sawâ galwâ, un paklaufigs winsch dikti. Bet jo winsch galwu pazell, jo rohka tam jau paleel garraka, jo mannas beh-das arri zekahs leelakas. Kad wehl bij masinsch ween, un daschu nakti ugguns nedfisse wifs, mahte to zaurahm deenahm un naktim us rohkahm ween nesse, tad tai gan fazziju: peezeetees ween, seewina mihta, buhs weeglafi us preekschu, bet nu es nomannu, ka ar behrneem katrai deenai sawas behdas, un jo behrni aug augumâ, jo behdas paleel gruhtakas. Nu pat "man firds jo smagga tohp, ne fâ kahds leelais almins." Klaufait ween, luhdsami! Tas bij wehl isgahjuschu neddetu, ka Mikkelitscha rohkâ eeraudsiju nasi, kas nebij ne manna, ne mahtes dohts. Es nu tuhlin praffju, fur to dabbutis. No pirma galla winsch ne ko neatfazzija, bet sinnam; ka tam ustahjohs zeetaki, un nu teize, ka effoht atrad-dis. Kad es nu speedu, lai sakka, fur to atraddis, tad nosarjis fazzija, ka stah-rasta Prizzis tam to schkinkojis. Bet jau stahrahta Prizzis klahst, kas raudadams praffa peh; sawu nasi, ko Mikkelitis — — tam panehmîs? Nè, nè, lai gan man wiffa meefa trih; lai gan faktu schnauds zeeti tas wahrds, kas jafakka, tas jafakka: nosadsi s. Ak mannu fuhru, gruhtu deeninu! Kad tas man Jareds pee sawa behrna, kamehr wehl mas; ko pee ta gan redfeschu, kad buhs leelaks? Woi nepaliks par tahdu pehdigu sagli, fâ tas, kas us karratawahm wests, mahtei,

fas to raubadama waddija, deggoni nofohde par to, fa patte to eemahzijuſi pee ſagſchanas. *)

Lai nu gan mans Miſſelitis man to ne ſawâ muhſchâ newarrehs pahrmest, fa es pats nelabbu fehflu effoht fehjis winna ſirdi, woi fas ſinn man nepahrmettihs, fa es to nelabbu ſahli tuhlin ne-effoht israwejis. Bet ko nu tam darrifchu! Miſſelitis ſadſis un mellojis, puſſpeektu gaddu ween wejs, fas gan buhs no winna us preeſſchu! Glahbeet, zeenigs mahzitajs, glahbeet Zuhſ mannu behrnu no wella naggeem, pamahzidami par ſcho leetu

Zuhſu pateizigu Jahni.
O.

*) Wezzajs Kubbenes mahzitajs, fas Deewa preeſſchâ, kalenderam us 1804tu gaddu ſcho ſtahtu peelizjis klagt, perſchôs ſaliktu tâ:

1. Kamehr wehl par ſcho Widſemmi
Zee Sweedri walbija,
Zad laudis ſagli kehruſchi,
Preeſſch teefas waddija.
2. Zur wiſch nu drihs pahrliezinahts,
Par ſawu ſagſchanu
No teefas tappe noteefahſt
Us nahwes ſohdibu.
3. Jau drebbedams wiſch noklauſa
Zoo teefas ſpreedumu,
Ko ſohgis par to noſakfa,
Scheem wahrdeem ſanemtu:
4. „Pee ſohka tewim ja-karrahſ,
„Kamehr tu nomirſi.
„Lai Deewſ tas Kungs apſchehlojahſ
„Par tarwu dwehſelt.“
5. Schis ſpreedums par to widduzi
Drihs ſinnams palikke,
Un paſaules dauds zilweſi
Zai weetâ ſakrehje.
6. Jau diwi rattes ſaldati
Zoo grehziueku webd,
Up karrawahim reiſigi
Zee ſawu rinki mett.
7. Rab jau us treppehm ſahweja,
Zkurfch to uſluhko:
Zits breeſnigi to iſlamna,
Zits atkal noſchehlo.
8. Zad wiſch no trepju wirſgalla
Wehl weenreiſ apſkattahſ,
Un ſawu mahſti eerauga,
Kas gauſchi noraudahſ.
9. Zoo redſedams, wiſch iſluhdſahſ,
Ka tam jel wehleſtu,
Ka wehl preeſſch ſawas-mirſchanas
Zoo mahſti ſkuhpſitu.
10. Scho brihwibu nu dabbujis,
Us ſawu mahſti ſkreen,
Zoo ſtiprahim rohtahim apſkampis,
Zik fa to neſchnaudſ ween.
11. Us reiſ ta mahſte gauſchi brehz
Un aplam noſpahrdahſ,
Un ſawu dehlu no ſew treez,
Zai eet, lai pakarrahſ.
12. Nul fas tur buhs par brihnumu? —
Ko bohmai lautini!
Dehls mahſtei par atreebſchanu
Nokohbis degguni.
13. Ak tarwu grehka gabbalu!
Zee winnam gals jau klagt,
Un tomehr tahdu blehdibu
Wehl warrejis nodohmahſ.
14. Zes iſten elles pagalle!
Zai iſkurfch tam pahrmett,
Un ſchâ un tâ to nolahde,
Un preeſſch ſew fruſtu mett.
15. Zad ſaglis atkal uſſahpſis,
Zam bendam padohdahſ;
Bet pirms ſchis to wehl ſafehjis,
Wiſch tâ nu taiſnojahſ:
16. „Nebrihnojeetees, lautini,
„Par to, ko darriju;
„Bet klaufait, ko pateefigi
„Zums taggad ſtahtſiſchu:
17. „Schi manna mahſte wainiga
„Pee mannas nelaimes
„Un fa man tahdâ ſohdiba
„Zuhſ mirt preeſſch paſaules.
18. „Zoo ta, zad es wehl biſu maſſ,
„Man labbi nerahje
„Un pehz ne kahdas blehdibas
„Nebahre, neſchaute.
19. „Es arr' ſcho paſchu ammatu,
„Pehz fureru taggad es
„Pee karrawahim nomirſtu,
„No winnas mahzijeſ.
20. „Behrns buhdams, kad ko noſaggu,
„Zad ſchi man nekuhle;
„Bet wiſſu mannu ſaſagtu
„Wehl labpraht ſanehme.

21. „Vapreeksch tad gahju tihrumds,
 „Kur firni, rahzini:
 „Kur labbi dikti peekrahwohs,
 „Vahrahju lustigi;
 22. „Tad mahte to iswahreija,
 „Ko biju atnessis,
 „Un faktâ manni meeloja,
 „Lai zits to neredf wifs.
 23. „Pehz es jau drohschaks palifku;
 „Jau naschus, lakkatus
 „Un schiltawas es mefleju.
 „Un zittus mafumus.
 24. „Kad tas man labbi isbewahs,
 „Tad schi to fanehme,
 „Par to ar manim preezajahs
 „Un zittur pahrdewe.

25. „Un tà es drihs leels meisteris
 „Starp sagleem palifku,
 „Un karratawas pelnijis
 „Zaur mahtes mahzibu.
 26. „Kad winna man neschehligi
 „Par pirmu sagschanu
 „Lihds aff'nim buhtu schautufi;
 „Tad tai wehl pateiftu;
 27. „Det nu lai ta preeksch pafaules
 „Par peeminneschanu
 „To fauna sihmi muhscham nefs,
 „Ko winnai eekohdu.
 28. „Un lai schè zitti wezzaki,
 „Kas winnu usskatta,
 „Peeluhfo, fa tee labbaki
 „Tohs behrnus audsina.“

L a b b a m a h z i b a.

Ja tewim draugs, ihstis draugs pehz tawa prahta,
 Tad ne aismirsti winnu apmekleht.
 Pats zeksch aisang un kohki winnu aplahj,
 Ja retti winnu brauka.

G. L.

Siina, zil naudas 4. November = mehn. deenâ 1842 eeksch Nihges maksaja par daschahm prezehm.

Par	Maksaja:	Subr. naudâ. Rb. R.	Par	Maksaja:	Subr. naudâ. Rb. R.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 30	1	pohdu (20 mahrzineem) wafku	7 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 —	—	tabaka	— 65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	2 40	—	fweesta	2 70
—	ausu	— 70	—	dseltes	— 75
—	firnu	1 25	—	linnu, frohna	1 80
—	rupju rudsu = miltu	1 40	—	brakka	1 60
—	bihdeletu rudsu = miltu	2 —	—	kannepu	1 —
—	bihdeletu kweeschu = miltu	3 25	—	schlihtu appinu	2 —
—	meeschu = putrainu	1 50	—	neshkiftu jeb prezzes appinu	1 20
—	eefala	1 10	—	muzzu filku, eglu muzzâ	7 25
—	linnu = sehklas	3 —	—	lasdu muzzâ	7 50
—	kannepu = sehklas	1 50	—	smalkas fahls	4 10
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	3 —	—	rupjas baltaf fahls	4 40
barrotu	wehreschu gaku, pa pohdu	1 20	—	wahti brandwihna, puffdegga	6 75
			—	divdegga	8 50

Lihds 4. November pee Nihges irr atnahkufchi 1377 fuggi un atsbraukufchi 1226.

Drihtw drikkleh. No Widsemmes Generalgubbernementes pusses: Dr. C. E. Napierfky.